

Rozhýbaný kraj

Júl / 2023

 KOŠICKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Leto v kraji: história aj adrenalín

Z kúrie múzeum

Zrkadlenie v čase

Podme sa rozprávať. O čomkoľvek, no skúsme to v pozitívnom duchu. Hlavne o tom, ako zlepšiť život okolo seba a nás, aby sme si naliali čistého vína a pozerali sa dopredu. Ľudstvo je tu preto, aby niečo vybudovalo a zanechalo po sebe pekné, prospešné, hoci realita býva diametrálne odlišná. Ako to povedal Sokrates? Podľa neho tajomstvo zmeny nespočíva v boji s tým, čo bolo, ale v budovaní toho, čo bude. Tieto múdre slová dávneho gréckeho filozofa sú dnes o to cennejšie a aktuálnejšie, že hľadanie a najmä nachádzanie mostov má význam. Aj v našom rozhýbanom kraji, hoci hŕstka médií už má vopred narysovaného nepriateľa a všetky argumenty sú iba hádzaním hrachu o stenu. Príklad? Ak niektorým hviezdny zástupcom periodík vadí aj to, prečo máme veľa zipline dráh a či sme si robili prieskum, koľko ich majú v iných regiónoch... Alebo ak sa v poněkotých novinách dočítate šokujúce zistenia o závratne dlhých obchádzkových trasách pri rekonštrukcii mosta, hoci skutočnosť je od toho na stovky kilometrov vzdialená? Toto asi nepotrebuje komentár žiadneho súdneho čitateľa. Núka sa len podobne prízemná odpoveď, že prečo nemajú niekde na západnom Slovensku gejzír, keď my sme na taký svoj svetový skvost právom pyšní... A iná perlička? Je síce pravdou, že som chcel zachrániť starú dreveničku na Gemi, ktorej kúpu v Rejdovej schválili poslanci, ale podľa jedného plátku som ju kúpil ja. Dobrá blbosť, nie...? Dumky by teda mali byť hlavne o tom, čo vieme vytvoriť a v tejto ťažkej dobe obzvlášť. Inovácie v podobe zmŕtvychvstania kúpeľov pri Gelnici, vodíková stratégia, prospešné vízie o vrtoch, ekológii, ale aj príchod investorov, to sa niekomu zle počúva. Už len malá nová prevádzka, nehovoriac o gigante v podobe príchodu automobilky Volvo, sú veľmi dôležitými ohniskami na ceste k prosperite. Nie k duhu župana Rastislava Trnku, ako sa to môže čitateľ dozvedieť z pier krvilačných perožrúťov, ale všetkých obyvateľov regiónu a aj vrelo vítaných návštevníkov. Stačí totiž použiť v titulku moje meno a čítanosť je zaručená. Aj keď je to somarina. No o objektivite sa radšej nebavme. Súhlasíte?

Ako to povedal Sokrates? Podľa neho tajomstvo zmeny nespočíva v boji s tým, čo bolo, ale v budovaní toho, čo bude.

Rastislav Trnka

predseda KSK
predseda@vucke.sk

Obsah

Rozhovor s Gabrielom Kocákom

Chuť, vôňa a farba východu s odleskom michelínskej hviezdy vzniká pod rukami kuchára svetových kvalít. Takzvané „nebíčko v papuľke“ pre Slovákov, Nemcov, Rakúšanov aj ľudí spoza veľkej mláky vytvára Medzevčan Gabriel Kocák už roky.

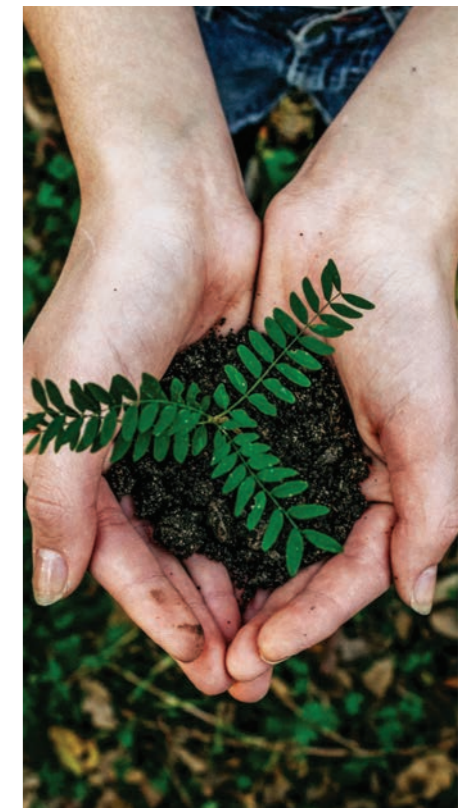
str. 4 - 5

Košická župa ako kľúčový partner pre Volvo

Príchod automobilky Volvo do Košického kraja predstavuje jednu z najväčších investícií v novodobej histórii východného Slovenska. Nosným partnerom pre štát a švédsky gigant je práve Košický samosprávny kraj, ktorý už splnil niekoľko požiadaviek investora.

str. 8

KSK pomôže ľuďom z okolia cementárne

Už roky sa obyvatelia 13 obcí v okolí cementárne Turňa nad Bodvou sťažujú na zlú kvalitu ovzdušia, čierny prach v záhradách, zápach a zvýšenú chorobnosť. Ich hlasy nezostali bez odozvy. Podporu im vyjadrili aj krajskí poslanci.

str. 12

Rozhovo

s Gabrielom Kocákom

Celá špičková michelinská kuchyňa vychádza z tradičných jedál. Aj po rokoch mám na jazyku famóznou chuť Grulnpelčenu z rodného Medzeva.

Z nádejného zverolekára, no vyštudovaného pracovníka v poľnohospodárstve, je dnes michelinský šéfkuchár. Prvotné kuchtenie zo „sáčkových“ polievok vyšperkoval na zemiaky varené s vanilkou vo forme peny s karamelom zo zemiakových šupiek. Zbiehajú sa vám už slinky? Nasledujúce riadky vás zavedú do kuchyne Medzevčana svetových kvalít. O živote, práci a domovine s Gabrielom Kocákom.

Ste rodený východniar, no varili ste v rôznych krajinách, dokonca ste sa stali historicky prvým Slovákom, ktorý sa stal šéfkuchárom v sieti hotelov Kempinski. Aká je slovenská kuchyňa v porovnaní s inými?

Naša tradičná kuchyňa je famózna, o tom niet pochýb. Vzácné poklady mala židovská komunita, lahôdkou boli dunajské mušle či losos. V súčasnosti sme už trochu zabudli na naše korene, je tu samá pizza či steaky, hoci tu žijú skvelí farmári. Keď si zoberiete menu v Čiernej nad Tisou a v Bratislave, nájdete tam zväčša to isté, čo je trochu škoda. Na Slovensku však máme bezkonkurenčné hovädzie, jahňacie mäso, ocenený najlepší med na svete. Ja sám varím najradšej to, čo je v danom období dostupné, najzrelšie a najlepšie. S paradajkami či jahodami v zime toho veľa neurobíte. Pokladom východu v rámci jedla nie je surovina, ale celý komplex dobrých vecí, napríklad tu máme skvelé farmy s lokálnymi syrmi. Zároveň, všetko sa dá spotrebovať, od kože zo zvierata cez uši až po chvost. Niektorí chce variť z perfektnej rovnej mrkvy, no ale čo s tým, keď ju príroda urobila krivú. Čo z toho, že máte krásne jedlo, no chutí zle.

Spomenuli ste niektoré suroviny, čitateľov možno prepadol hlad a utekajú do špajze. Sú podľa vás Slováci pôžitkári alebo radšej stavia na overenú chuť?

Slováci chcú ochutnávať, sú od prirodzenosti zvedaví, chcú vyskúšať to, čo ešte nejedli. Čo sa týka gastronómie, aj názvy jedál vyberáme tak, aby bolo jedlo zvučné, pretože názvom robíme konzumentovi chuť na dané jedlo. Ako som spomínal, ja sám rád varím zo zeleniny, a to aj dezerty, napríklad dubákovú či špargľovú zmrzlinu. Je len veľmi málo vecí, ktoré sa nedajú kombinovať, je to iba o množstve či schopnosti zakomponovať do jedla menej bežné veci. Spomeniem napríklad

jahody s bryndzou a makom, k tomu ligurčeková pena. Jednoducho, vybalansovať jedlo tak, aby chutilo.

Znie to ako riadny kumšt, s tým sa zrejme kuchár nenarodí, potrebuje trénovať, veľa experimentovať. Ako ste ku gastronómii pričuchli vy?

Ja som vlastne kuchárčinu ani nevyštudoval, pôvodne som chcel študovať veterinu v Barci. Cez nedeľné plnenie kurčiat a varenie polievok som sa spolu s bratom, ktorý je tiež šéfkuchár, dostal až k vareniu. Skúšali sme „sáčkové“ polievky, ktoré sme rôzne kreovali. Po rokoch sa mi ozval kamarát, že je v Nemecku, kde potrebujú kuchárov. Tam sa to začalo. Od priateľov kuchárov mi v Salzburgu doručili jedlo - a to bol šok. Dizajn na tanieri, vyladené chute a vtedy to prišlo. Povedal som si, že takto chcem variť aj ja. Začal som si kupovať knihy a popri práci študovať gastronómiu. Prvý krok ku kuchárskemu Olympu bola stáž v reštaurácii s michelinskou hviezdou.

Po rokoch ste sa vrátili späť, domov, aké je to nevariť už pre hviezdy strieborného plátna ako Cameron Diaz alebo Tom Cruise?

Mne je jedno, či varím pre herca, rodinu alebo priateľov. Vždy to robím tak, že procesu tvorenia vynaložím 100% pozornosti. Kuchár prenáša do jedla emóciu, to znamená, že keď má zlú náladu, aj to jedlo potom tak vyzerá. Môj základný pilier je, že jedlo spája, pri jedle sa spájajú kultúry, typy ľudí a všetci sme odrazu rodina.

Celý náš rozhovor je o vábivých chuťoch a vôňach, aké sa vryli do pamäti vám, napríklad z vášho detstva?

Aj po rokoch mám na jazyku famóznou chuť Grulnpelčenu - zemiakového koláča s cukrom, z rodného Medzeva. Recepty našich starých mám sú pre mňa vždy inšpiráciou, celá špičková michelinská kuchyňa vychádza z tradičných jedál.

Vašu prácu ocenila aj župa, stali ste sa jedným z laureátov Osobností Košického samosprávneho kraja za rok 2022, ktorú udeľuje výnimčným východniarom. Ak sa v tejto súvislosti zamyslíte z pohľadu kuchára, k akej surovine či jedlu by ste prirovnali nás, východniarov?

Nerozmýšľal som o tom, že by také ocenenie raz mohlo prísť, no je to veľká pocta. Varím aj v iných krajinách, no ocenenie si odnášam ako hrdý východniar. A k čomu by som nás prirovnal? Sme ako syr - prispôsobiví, vieme ho pridať do každého jedla, všade nás je veľa. Všeobecne, východniari sú srdečnejší a otvorenejší, vedia sa tešiť z drobností a poviem vám, že všade vo svete nás majú radi. Všade, kde sme, odvádzame dobrú prácu, lebo sa nebojíme pracovať a sme sebestační.

“**Môj základný pilier je, že jedlo spája, pri jedle sa spájajú kultúry, typy ľudí a všetci sme odrazu rodina.**”

V okolí Košíc a na Spiši sa opravujú cesty aj mosty

Východniari z okolia Košíc si určite všimli nový asfalt na niektorých úsekoch od hranice okresu Košice – okolie až po most cez vodnú nádrž Ružín. Rekonštruovaná cesta II/547, ktorá prechádza cez katastrálne územia Košická Belá, Košické Hámre a Malý Folkmar, predstavuje dôležitú spojnicu a základný dopravný systém v predmetnom území. Do mnohých obcí nevedie železničná trať a verejnú dopravu tu zabezpečujú najmä autobusy. Frézovanie a osádzanie novej vozovky začalo v polovici mája. Doteraz bolo položených vyše 2000 metrov nového asfaltu na trojpruhu v úseku Košickej Belej a pri úseku od zastávky Zlatník ku mostu Ružín. Vymenené boli aj zvodidlá v dĺžke 400 metrov. V ďalších krokoch je naplánované striekanie vodorovného dopravného značenia a rekonštrukcia vozovky od hranice okresu po Košickú Belú. Projekt zahŕňa aj úpravu autobusovej zastávky Zlatník, nástupišťa Zlatník, výstavbu zastávkových pruhov pre

Oba projekty v okrese Košice-okolie sú financované z Integrovaného regionálneho operačného programu. Rekonštrukcia cesty predstavuje sumu 6,7 milióna eur, rekonštrukcia mostov 1,7 milióna eur.

štyri autobusové zastávky a osvetlenia priechodov pre chodcov. Úprava vozovky prebieha v polovičných profiloch, aby práce neobmedzili dopravu v oboch smeroch. Rekonštrukciu deväťkilometrového úseku ukončia v septembri. V druhej časti tejto etapy tiež prebieha rekonštrukcia piatich mostov od hranice okresu Košice – okolie po Spišské Vlachy – most cez Kojšovský potok vo Veľkom Folkmari, most cez Záhorský potok pred Štefanskou Hutou, most cez potok Studenec v Kolinovciach a dva mosty pred Spišskými Vlachmi – cez potok Oľšavec a cez Slatvinský potok. Všetky z týchto mostov boli postavené v 50. až 80. rokoch a najstarší z nich, v obci Kolinovce, je z roku 1945. Doprava v úsekoch je riadená semaforom a časovačom.

Šport v Košickom kraji ožil na viacerých frontoch

Tak toto je naozaj rozhýbaný kraj! V júni sa na východe rátali góly-body-sekundy. Ale najviac chuť urobiť niečo pre svoje zdravie.

A že to platí dvojnásobne, dokázal Týždeň paralympijského športu. Košická župa spolu so Slovenským paralympijským výborom pripravili päť dní nabitých športom, odhodlaním a nových hodnotných partnerstiev. Východniari si vypočuli inšpiratívne príbehy tých, ktorí to ani pri veľkej životnej prekážke nevzdali a dnes sa môžu pochváliť početnými športovými úspechmi. Silné emócie priniesla výstava fotografií a radosť z víťazstiev Košická župná paralympiáda. Centrom parádnych zážitkov sa stalo župné zariadenie sociálnych služieb DOMKO DSS a košické Gymnázium, Šrobárova 1. V prvý júnový týždeň si zmerali sily aj žiaci zo župných stredných škôl. O medaily bojovali na Krajskej športovej olympiáde. Finálovými turnajmi vo florbale, bedminton, stolnom tenise, basketbale, nohejbale a futsale žili košické stredné školy. Olympiádu odštartovalo vyhodnotenie 14. ročníka Dlhodobých špor-

tových súťaží Košického samosprávneho kraja. Spolu 4259 súťažiacich žiakov zo 66 stredných škôl – toto je potešujúca bilancia v školskom roku 2022/2023. Víťazmi sú všetci, ktorí nelenili, no na najvyšší stupienok sa postavilo košické Gymnázium Šrobárova 1. Strieborná prička patrí Gymnáziumu Pavla Horova z Michaloviec a bronzový stupeň obsadili košické Gymnázium na Poštovej 9. Diplom za 4. miesto si prevzali žiaci zo Strednej odbornej školy ekonomickej zo Spišskej Novej Vsi. Stredoškolské kolektívy utužila ešte pred letnými prázdninami študentská časť Krajskej futbalovej ligy na pôde SOŠ infor-

mačných technológií na Ostrovského ulici v Košiciach. O školský pohár predsedu KSK zabojovalo v okresných kolách až 46 stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti župy. Študenti tento rok prepísali rekordy – zapojilo sa až 460 hráčov, čo je o 50 viac ako vlani. Vo finále sa proti sebe postavili mužstvá Strednej športovej školy Košice a Gymnázia Pavla Horova v Michalovciach. Víťazom sa napokon stalo mužstvo z Košíc s výsledkom 5:3. Zápas o tretie miesto vyhrala Obchodná akadémia Trebišov, ktorá porazila SPŠ technickú zo Spišskej Novej Vsi s výsledkom 3:1.

Košická župa sa stáva kľúčovým partnerom pre Volvo a štát

Príchod automobilky Volvo do Košického kraja predstavuje jednu z najväčších investícií v novodobej histórii východného Slovenska.

Švédsky gigant plánuje vybudovať novú a modernú fabriku za zhruba 1,2 miliardy eur, kde bude vyrábať výlučne elektrické vozidlá. Pri Košiciach sa tým vytvorí 3300 priamych pracovných miest a ďalších 10-tisíc pracovných miest môže vzniknúť u subdodávateľov. Automobilka oficiálne ohlásila príchod na Slovensko minulý rok v júli. Utajené rokovania na úrovni investora, štátu, Košického samosprávneho kraja a miestnych samospráv prebiehali už skôr, kedy sa odsúhlasili vzájomné záväzky v zmysle kompetencií zainteresovaných strán, ktoré boli rozdelené do piatich skupín – podpora dostupného vzdelávania, systém udržateľnej dopravy, zdravotníctva, regionálneho rozvoja a všeobecné záväzky ako zmena územného plánu, či zabezpečenie protikorupčných školení zamestnancov. Košická župa sa za-

viazala voči investorovi, spoločnosti Valaliky Industrial Park aj voči štátu poskytnúť súčinnosť a v rámci svojich kompetencií byť čo najviac nápomocná. Prvé stavebné práce priemyselného parku Valaliky Industrial Park pre potreby automobilky Volvo začali slávnostným výkopom vo februári tohto roku. Práve tento areál má byť sídlom moderných a trvalo udržateľných výrobných závodov. Príchod mimoriadne významného investora si vyžaduje produktívnu spoluprácu na všetkých úrovniach, na ktorej sa intenzívne podieľa aj Košický samosprávny kraj. Župa už naplnila niekoľko požiadaviek švédskeho investora - zabezpečila protikorupčné školenie svojich zamestnancov a je aktívna pri vydávaní požadovaných stanovísk, pri prijímaní opatrení v oblasti školstva a zabezpečila zmenu regionálneho územného plánu, na základe ktorej

budú môcť byť realizované stavebné práce na infraštruktúre priemyselného parku. Košický kraj má 18 konkrétnych záväzkov a na ich splnenie bude požadovať takmer 30 miliónov eur. Najviac, 12 miliónov eur, bude potrebných na rozvoj a údržbu ciest, ďalších 11 miliónov eur pre verejnú osobnú dopravu, vrátane cyklo-dopravy. Investície vo výške 6 miliónov eur je potrebné vložiť do vzdelávania, na rozvoj odborného aj medzinárodného vzdelávania. Tieto financie župa zháňa z vonkajšieho prostredia a ak nebudú k dispozícii, bude potrebovať pomoc vlády. Po rokovaniach s miestnou samosprávou, ministerstvom hospodárstva a úradom vlády predstavitelia rezortu dospeli k záveru, že rozhodujúcim a nosným partnerom v tomto významnom projekte je Košický samosprávny kraj.

Nové zdravotnícke pomôcky v krajských zariadeniach

Chorým alebo tým skôr narodeným obyvateľom zariadení sociálnych služieb spríjemnia pobyt a zamestnancom o čosi viac zjednodušia prácu.

Klienti aj personál župných zariadení sociálnych služieb sa tešia z nových zdravotníckych pomôcok. Príbudlo v nich dokopy 18 sprchovacích ležadiel a 78 evakuačných podložiek v hodnote takmer 123-tisíc eur. Pre ľudí s pohybovými ťažkosťami sa stane sprchovacie ležadlo účinným každodenným pomocníkom. Výhodou je inovatívne ergonomické prevedenie strednej časti, ktoré umožňuje opatrovateľovi pracovať bližšie ku klientom. Tým zas poskytuje pohodlnú, bezpečnú a dôstojnú každodennú hygienu. Svoje miesto našli v zariadeniach v Prakovciach, Strážskom,

Košiciach, Rožňave, Šemši, Trebišove, Kráľovciach i Rakovci nad Ondavou. Novinkou sú aj špeciálne podložky pod matrac. Pomôžu rýchlo a bezpečne evakuovať klientov, napríklad v prípade požiaru. Sú totiž vyrobené z nehorľavého materiálu. Presun osoby do bezpečia preto zvládne bez väčších problémov aj jeden zamestnanec. Podložky pod matrac sú už súčasťou župných zariadení sociálnych služieb v Trebišove, Rožňave, Barci aj v Košiciach. Nových pomocníkov župa poslala do každého regiónu, aby doplnili pásové schodolezy i zdvíhacie zariadenia, ktoré príbudli v kraj-

ských zariadeniach ešte vlni. Získali ich vďaka cezhraničnému projektu Zlepšenie služieb zdravotnej starostlivosti v sociálnych zariadeniach. Ten je financovaný z programu ENI Cezhraničná spolupráca Maďarsko - Slovensko - Rumunsko - Ukrajina 2014 - 2020. Aj tento projekt je dôkazom toho, že modernizácia zariadení sociálnych služieb nie je len o výmene okien či strechy. Zahŕňa všetko, čo je potrebné k tomu, aby sa v nich žilo lepšie klientom a personálu zas príjemnejšie pracovalo.

Sprejmi popúšť'a uzdu fantázi!

Svoje umenie prejavuje netradične – popúšťa uzdu fantázi. Jeho zaujímavé a veľkoplošné diela zdobia najmä steny, lebo Košičan Jozef Ripko (33), známy skôr ako Dodi Grint, je uznávaným grafitákom. Nielen u nás, ale aj vo svete premieňa nevzhľadné kúsky na ošarpaných budovách na pozoruhodné miesta... „**Svoje diela som realizoval na Slovensku, ale posunul som sa tiež do zahraničia, pričom 3D graffiti som dvihol na vyššiu úroveň, lebo som navštevoval už aj galérie. Bol som aj v Poľsku a na Floride, kde som v tamojšom nákupnom centre tiež prispel k zveľadeniu prostredia. Rovnako tak v Dánsku. Pozývali ma aj do Austrálie, ale počas covidu to bol problém,**“ netajil šikovný umelec zo Sídlička Dargovských hrdinov. Tam, na fasáde bloku, sa nachádza aj jeho Dvojtvárna žena s mačkou, ktorá je vo svadobnej čipke a ako kontrast pribudla tmavá „cica“. „**Umenie tvoriť je mojou vášňou. Keď sa posúvam ďalej, to je ďalší motív, aby si ľudia**

z mojich diel odnášali len pozitívne emócie. Je to spôsob vyjadrenia a keď sa mi dostane uznania, táto spätná väzba je na nezaplatenie,“ spomenul Dodi Grint, ktorý začína sprejovaním budov, potom legálnymi stenami a teraz už umeleckými dielami. Vernisáž mal napríklad aj v Bratislave a jeho výtvyry sú zároveň obrazmi s príbehom. Jeho výzvou je zdobenie priečelia nejakej významnej budovy aj s plochou 300 metrov štvorcových! „**Niekoľko láka len ilegálne sprejovanie, ale ja mám iný pohľad na umenie. Sprejmi sa dajú urobiť fakt úžasné veci. Treba mať nejaký sen, určiť si cieľ a pracovať na sebe! Mať talent je výhodou, no hlavne je to o drine. Každopádne treba robiť s chuťou a to, čo vás baví a napína,**“ dodal košický grafiták, ktorý je pyšný na svoj ďalší vklad v bratislavskom štúdiu Majka Spirita, či práce na festivaloch a hlavne obrazy. Jeden visí v Prahe a fotili sa pri ňom Jaromír Jágr i Rytmus!

Premena na nepoznanie: Z kúrie múzeum

Chátrajúce historické pamiatky na Gemeri nabrali nový dych vďaka príspevku z cezhraničného programu. Na ich obnovu putovalo dokopy 930-tisíc eur.

Posúďte sami, aká veľká vec sa podarila v Gombaseku. Vďaka cezhraničnej spolupráci zoskupenia Via Carpatia, ktorého zakladateľom je aj Košická župa, dostali druhú šancu dve národné kultúrne pamiatky v Slavci. Občianske združenie Sine Metu zachránilo kúriu Andrassyovcov a Záhradníctvo Hamelli zrekonštruovalo susedný objekt slúžiaci ako

správcovský dom. Spolu s maďarskými partnermi získali z programu Interreg dokopy 1,3 milióna eur, z toho až 930-tisíc eur putovalo na Gemer. V správcom dome už otvorili kaviareň a v rokokovej kúrii z druhej polovice 18. storočia čoskoro vznikne múzeum. Je súčasťou náučného chodníka v Gombaseku, ktorý tiež vznikol s finančnou podporou župy. Návštevníci sa tu na 10-tich zastávkach dozvedia zaujímavé informácie o histórii, kultúre, tradíciách a prírode, a to až v troch jazykoch. Neďaleko sa nachádza zrúcanina kláštora paulínov, Gombasecká jaskyňa či vyhladávková veža v podobe zvonice. Veríme, že turistická ponuka sa tu čoskoro rozšíri aj o veľký investičný projekt - zipline.

níci sa tu na 10-tich zastávkach dozvedia zaujímavé informácie o histórii, kultúre, tradíciách a prírode, a to až v troch jazykoch. Neďaleko sa nachádza zrúcanina kláštora paulínov, Gombasecká jaskyňa či vyhladávková veža v podobe zvonice. Veríme, že turistická ponuka sa tu čoskoro rozšíri aj o veľký investičný projekt - zipline.

Kúria Andrassyovcov pred

Kúria Andrassyovcov po

Spišské divadlo zmodernizuje divadelnú techniku

Zatiaľ čo ostatné divadlá si užívajú divadelné prázdniny, v tom spišskom sa vo veľkom „maká“.

Spišské divadlo, kultúrna organizácia Košického samosprávneho kraja, zmodernizuje divadelnú techniku za takmer 205-tisíc eur. V rámci celého divadla bude inštalovaný nový inšpičientský komunikačný systém, ktorý zabezpečí presnú komunikáciu medzi technickými, riadiacimi a hereckými zložkami divadla. Ten doterajší pochádza z 80. rokov a jeho funkčnosť zlyhávala. „**Projekt nám umožní aj modernizáciu svetelnej techniky, riadenia osvetlenia v hlavnej sále, komunikačného a konštrukčného**

systému a rekonštrukciu divadelného pódia v štúdiu SD. Nezanedbateľné je, že všetky navrhované svetelné technológie využívajú technológiu na báze LED, čo výrazne ovplyvní spotrebu energie, životnosť zdrojov a variabilnejšiu funkčnosť,“ vysvetľuje riaditeľ Spišského divadla Radovan Michalov. V suterénnom štúdiu SD tiež nainštalujú závesný konštrukčný systém s možnosťou rozmiestňovať svetelnú, projekčnú, televíznu, kamerovú techniku tak, aby bolo možné priestor využívať

multifunkčne a aj ako nahrávacie TV štúdio. Časť finančných prostriedkov je vyčlenená na rekonštrukciu sociálnych zariadení. Stavebné činnosti začali koncom júna a budú zrealizované počas leta. Práce by mali byť hotové do začiatku novej divadelnej sezóny. Spišské divadlo získalo na projekt Modernizácia divadelnej techniky nenávratný finančný príspevok vo výške 193-tisíc eur z Integrovaného regionálneho operačného programu, zvyšok predstavuje spolufinancovanie.

Župa pomôže ľuďom z okolia cementárne v Turni nad Bodvou

Už roky sa obyvatelia 13 obcí v okolí cementárne Turňa nad Bodvou sťažujú na zlú kvalitu ovzdušia, čierny prach v záhradách, zápach a zvýšenú chorobnosť. Ich hlasy nezostali bez odozvy.

Košický samosprávny kraj chce v roku 2024 zmonitorovať znečistenie ovzdušia v okolí Turne nad Bodvou. Na dátovú analýzu, ako aj samotný monitoring, plánuje získať z Environmentálneho fondu Ministerstva životného prostredia SR dokopy vyše 250 000 eur. Poslanci na poslednom zasadnutí Zastupiteľstva KSK odsúhlasili spolufinancovanie. Župa prispeje na dva projekty viac ako 13-tisíc eur. Východniari v okrese Košice-okolie tak získajú jasný obraz o vplyve cementárne na kvalitu ovzdušia i pôdy. Pre sťažnosti obyvateľov kraj zároveň podal podnet na Slovenskej inšpekcii životného prostredia a žiada mimoriadnu kontrolu, zameranú na spôsob nakladania s odpadom, na spolupáchanie a dodržiavanie výrobnotechnologických podmienok.

Okrem toho chce byť účastníkom konania pri každej ďalšej zmene integrovaného povolenia v prevádzke cementárne a zapojiť sa aj do procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie EIA. V pondelok 26. júna rozhodovali krajskí poslanci aj o ďalších dôležitých témach. Košickému seniorátu evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku predžili na dobu neurčitú nájom v župných priestoroch na Exnárovej ulici v Košiciach. Cirkev tam prevádzkuje dve materské školy, z toho jednu pre deti so špeciálnymi potrebami. Schválili tiež zmenu územného plánu kraja, ktorá súvisí s príchodom nového investora Volvo a vo funkcii potvrdili novozvolenú riaditeľku Bábkového divadla Košice Lenku Papugovú.

Kraj žiada zachovanie detskej pohotovosti v Kráľovskom Chlmcí

V Košickom kraji sa v súčasnosti nachádza sedem ambulancií pevných bodov pre ambulancie pevnej ambulancie pohotovostnej služby (APS) pre deti a dorast. Od 2. 11. 2024 by malo dôjsť k zrušeniu spádovej oblasti v Kráľovskom Chlmcí. Pacientom z dolného Zemplína by to výrazne skomplikovalo situáciu, pretože by boli odkázaní na detskú pohotovosť v Michalovciach alebo Trebišove, ktoré sú od Kráľovského Chlmcia vzdialené hodinu cesty. Župa preto bude rokovať za zachovanie tejto detskej pohotovosti. Samosprávne kraje Slovenska SK8 uvítali, že ministerstvo zdravotníctva prejavilo vôľu rokovať a veria, že dôjde k dohode a detská pohotovosť v Kráľovskom Chlmcí zostane zachovaná. Rušenie tiež čaká detskú pohotovosť v Moldave nad Bodvou, ktorá nefunguje, tiež detskú pohotovosť v Košiciach, kde je možné zabezpečiť zdravotnú starostlivosť inak.

Priority poslancov KSK

Aké sú vaše ciele v aktuálnom volebnom období? Čo by ste chceli presadiť z pozície poslanca KSK?

Pavol Burdiga

SZÖVETSÉG - Magyarok. Nemzetiségek. Régiók. ALIANCIA - Maďari. Nérodnosti. Régióny

Chcem poďakovať občanom za dôveru, ktorú mi dali a budem naďalej pokračovať vo svojej práci poslanca v prospech kraja a hlavne okresu Rožňava. Mojou prioritou bude podpora kultúry, kultúrnych zariadení a podujatí pre zachovanie kultúrnych a remeselných činností a zvykov nášho kraja. Naďalej budem aktívne podporovať rozvoj cestnej infraštruktúry, opravy ciest a mostov v našom

regióne. Chcem podporovať cezhraničnú spoluprácu a s tým spojené projekty, ktoré by pomáhali rozvoju cestovného ruchu a kultúry v regióne. Nezabúdam ani na podporu mládeže a ich pohybových aktivít. Budem využívať svoje dlhoročné skúsenosti poslanca k tomu, aby sa každý náš návštevník a obyvateľ kraja cítil tu u nás ako DOMA!

Marek Čižmár

Nezávislý kandidát

Medzi najdôležitejšie priority patrí dopravná infraštruktúra celého okresu, najmä rekonštrukcie ciest, mostov a nadjazdov, čo sa postupne darí naplňať. Verím, že už v dohľadnom čase prejde nutnou obnovou aj dôležitý dopravný bod - nadjazd v meste Trebišov. Veľkú pozornosť venujem podpore odborného vzdelávania a teším sa, že aj školy tohto regiónu sú momentálne pripravené na spoluprácu v oblasti

zamestnávania s historicky jednou z najväčších investícií - spoločnosťou VOLVO. Dôležitou pre mňa stále bude podpora rozvoja turizmu, čoho predpokladom bude spustenie integrovaného dopravného systému, ktorý zabezpečí jednak dobrú dopravnú dostupnosť a zároveň podporí návštevnosť zaujímavých miest a destinácií.

Dávid Demečko

Hlas - sociálna demokracia

Ako nový člen zastupiteľstva KSK pozorne vnímam dôležitosť rozvoja poskytovaných sociálnych služieb v kraji, ako aj podporu mladých talentovaných športovcov. Som presvedčený, že v zastupiteľstve musíme prijímať rozhodnutia s cieľom skvalitniť poskytovanie sociálnych služieb, s ktorými je spojené aj poskytovanie adekvátnej zdravotnej starostlivosti obyvateľom každej vekovej kategórie. Musíme

dbať aj na budúcnosť a rozvoj našej mladej generácie, najmä prostredníctvom budovania moderných športových areálov alebo kultúrnych parkov, ktoré napomôžu rozvíjať ich talenty. Verím, že na konci volebného obdobia sa rozvoj v týchto oblastiach pretaví do skvalitnenia životnej úrovne každého z nás.

Na turistov v kraji čaká adrenalín aj história

Každé leto a letné prázdniny sa neodmysliteľne spájajú s krásnymi zážitkami v prírode. Na milovníkov aktívneho oddychu i histórie čakajú tento rok doposiaľ neprebádané atrakcie. Košický kraj v sebe ukrýva nespočetne veľa prírodných a historických pokladov. Tieto krásy nám všetkým ponúkajú nezabudnuteľné zážitky a jedinečné možnosti na spes-trenie a trávenie voľného času. Vďaka podpore Košického samosprávneho kraja a krajskej organizácie Košice Región Turizmus si môže verejnosť aj toto leto vyskúšať novinky, ktoré opäť rozšírili ponuku cestovného ruchu v regiónoch.

Znovuzrodený vodný mlyn

Po rokoch chátrania mu prina-vrátili život. Vynovený vodný mlyn

z 19. storočia v Kostolňanoch nad Hornádnom v úvode leta sprístup-nili všetkým milovníkom histórie. Podarilo sa to vďaka podpore košickej župy sumou 45-tisíc eur z dotačného programu Terra Incog-nita. Obnovené priestory sa teraz môžu využiť v prospech umenia a kultúry. V mlyne návštevníci spoz-najú celý postup výroby od zrna až po finálny produkt prostredníctvom výstavy prepožičanej z krajského múzea v Prešove „Od zrnka po múku“ a niektoré procesy si dokonca môžu vyskúšať aj vlastnými rukami. Vzác-na stavba aj po modernizácii stále dýcha históriou, ktorú popisujú prvé projektové dokumentácie súčasnej budovy z roku 1824. V mlyne sa kedysi nachádzala aj mechanická pila ľudovo nazývaná „gáter“. Celý objekt bol v minulosti plne elektrifikovaný vďaka vlastnej elektrárničke. Samot-ný mlyn bol plne funkčný približne do 50. rokov minulého storočia. V rámci projektu sa obnovili pozostatky Francisovej turbíny, vnútorné prie-story, upravilo sa okolie a založila sa bylinková záhradka. Objekt vodného mlyna je tak dnes pretvorený na živé kultúrno-spoločenské centrum s možnosťou organizovania work-shopov, výstav, besied, spoločenských podujatí, zážitkových exkurzií škôl a podobne. Počas letnej sezóny do augusta bude mlyn otvorený stále v nedeľu v čase od 13:00 – 18:00 hod., vstupné je dobrovoľné.

Vydajte sa na Cestu bojovníka

Na úpätí Slovenského raja čaká pre turistov ďalšia tohtoročná novinka, ktorú si zamilujú hlavne milovníci výziev. Košický samosprávny kraj v spolupráci s občianskym združením Zelená hora premenil už existujúcu turistickú trasu pri Hrabušiciach na tematický, kondičný a športový chodník pod názvom Cesta bojo-vníka v čarovnom lese. Práve takéto interaktívne a tematické chodníky sú aktuálne žiadanou atrakciou pre jednotlivcov i celé rodiny. Všetci odvážlivci si tu môžu otestovať svoje fyzické zdatnosti na jedinečnej zážit-kovej ceste, ktorá prepája fyzickú aktivitu, históriu miestnej lokality, ale i odpočinok v okolí Marcelovho

hradu. Okrem krásnej a neopako-vateľnej prírody tu čakajú na turistov výtvarné prvky, turistické prístrešky, ako aj multimediálne zariadenia

a informačno-edukačné tabule. Cesta bojovníka v Čarovnom lese bude pre všetkých záujemcov prístupná počas celého roka a zadarmo.

Dobrodružstvo na „Amazonke východu“

Ak sa niekomu už zunuju hory a za-túži po inom dobrodružstve, ba až adrenalíne, s radosťou ho privíta „Amazonka východu“. Rieka Bodrog, jediná splavná rieka na východe Slo-venska, je tým najideálnejším mies-tom, kde si môžu skúsení vodáci, ale aj úplní začiatčníci, pohodlne vychut-nať čaro vodnej turistiky v lone ne-dotknutej prírody. Na člne, kajaku či

kanoe tu návštevníci objavujú neopa-kovateľnú riečnu flóru i faunu, ktorá miestami pripomína skutočný prales. Aj tu sa Košický samosprávny kraj rozhodol pomôcť a v rámci projektu Splavujeme Bodrog sumou 18-tisíc eur podporil vybudovanie nového móla v obci Ladmovce, miesta pre stanovanie a vodáckej požičovne člnov, kajakov a kanoe. Košická župa tak dopomohla k ďalšiemu rozvoju vodnej turistiky, aktívnej formy relaxu, ktorá sa na rieke Bodrog teší každý rok čoraz väčšej obľube.

Začína sa rušné kultúrne leto

Príjemný vánok aj iskrivé lúče slnka, do toho vôňa koláčov a zvuk ostrôh. Toto všetko zažijete, ak sa vyberiete na potulky folklórnymi festivalmi v Košickom kraji. Ak máte radšej tieň, prekročte prah kraj-ských kultúrnych inštitúcií.

15. 7. - 29. 9. Angličáky našich otcov a dedov

Múzeum Spiša v Spišskej Novej Vsi vás zavedie do sveta modelov autíčok známych

značiek ako Solido, Burago, Hot Weels, Simba a iné. Výstava pochádza zo súkromnej zbierky nadšenca, ktorý ich zhromažďuje už 44 rokov.

19. 8. Dožinky

Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína v Trebišove ukáže zblízka žatvu - mlátenie obilia, mletie na žarnove či mlátenie s cepmi na mlátačkách. Všetko si budú môcť vyskúšať na vlastnej koži aj návštevníci areálu trebišovského kaštieľa. Nepremeškajte šancu na chvíľu sa ocitnúť v minulosti.

24.- 26. 8. Rejďová Inak

Gemerské osvetové stredisko aj tento rok chystá jeden z najstarších folklórnych sviatkov Košického kraja. V poradí 49. ročník festivalu zahŕňa tri dni pestrého programu. Jeho výnimočnosť v rázovitej obci Rejďová opäť priblíži tradičný život na dedine, ktorá žije folklórom.

Viac informácií nájdete na webových stránkach a sociálnych sieťach kultúrnych organizácií Košického samosprávneho kraja.

Súťaž s tajničkou

Milí lúštitelia, správnu odpoveď z tajničky nám pošlite e-mailom na tajnicka@vucke.sk do **31. 7. 2023**. Vyhrať môžete zápisník, textilnú tašku, sklenenú fľašu, kľúčenku na krk, mini reproduktor. Účastníci prihlásením sa do súťaže a splnením podmienok dávajú KSK svoj súhlas so spracovaním osobných údajov, ktorými sú poskytnuté identifikačné údaje účastníka súťaže (meno, priezvisko, e-mail, adresa trvalého pobytu, telefónne číslo). Tieto osobné údaje budú spracované výlučne na účely realizácie súťaže a odovzdania výhry. Výhercovia z predchádzajúceho čísla: **Michaela Bodnárová, Marek Hajdík**.

Indonézia je najväčším súostrovím na svete. Miesto Malé Sundy je vstupnou bránou na výlety do Komodského národného parku, kde žijú vzácne varany, no môžete sa aj ponoriť a užívať si podmorský svet. Priam až gýčovú (tajnička 1 a 2) ponúka (tajnička 3 a 4).

Autor: Juraj Mitošinka	zafičala, vydala piskľavý zvuk	potlesk	predložka so 6. pá- dom	zlato, po špa- nielsky	skratka pre respektíve	prvok značky At	Pomôcky: Achaz,oro, mukor,als, kore, akov	odborník, ktorý opravuje	vojenský nácvik	nórsky prozaik (Jonas)	značka elektrón- vultu	1. časť tajničky	slabá, biedna
bytosť (expr.)							vzdialia sa lezením						
4. časť tajničky							prilákaj judejský kráľ						
dvojhláska			stane sa starším notové písmo								značka polónia nakoniec, naostatok		
skratka Českej štátnej normy				konal niečo zlé týkajúce sa vola						hydrid sodíka podnet, pohnútka			
balkánska objemová jednotka					rozpušťať časť včelstva				klesá na zem kórejské muž.meno				
zlý človek, zločinec						priekopa v boji navrstvil na ležanie						potrubie na rozvod ropy	neomá- mená alkoholom
jeden z ostrovov tvoriacich pás atolu							krátka správa antické sochy						
Pomôcky: dynóda, Noe, Kim, Parom, Lie	staro- slovanský boh hromu	pijavý papier	2. časť tajničky					rod plesní mužské meno					
týkajúce sa psa					existujem nočný dravý vták				úplne vypi hory				
skratka antilymfo- cytárneho séra				zotrel, utrel (bás.) odovzdáš						biblické muž.meno zn. pre long ton			
značka radónu			priletel MPZ Turecka								valné zhro- maždenie grécke písmeno		
rad ôsmich tónov							3. časť tajničky						
vojenská hodnosť							elektróda elektróny						